

Individ- och familjenämnden vid Umeå kommun

Diarienummer:
IMY-2023-460**Datum:**
2023-11-06

Beslut om tillstånd till kamerabevakning

Integritetsskyddsmyndighetens beslut

Individ- och familjenämnden vid Umeå kommun (org.nr 212000-2627) meddelas tillstånd till kamerabevakning med de villkor som följer nedan.

Ansökan avslås i den del den avser inspelning av ljud.

Tillståndets omfattning och villkor

Tillståndshavare	Individ- och familjenämnden vid Umeå kommun
Organisationsnummer	212000-2627
Plats för bevakningen	Socialtjänsten Kungsgatan 73 903 26 Umeå
Typ av utrustning	Fast monterade kameror med fast optik.
Bevakningsområde och utrustningens placering	Reception och väntrum. Kamerornas placering och upptagningsområde framgår av bilaga 1.
Ändamålet med bevakningen	Förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott.
Tider för bevakningen	Under verksamhetens öppettider vid hot- eller våldssituation då personalen trycker på aktiveringsknappen. Bevakningen får pågå till dess hot- eller våldssituationen har avväjts.
Bevakning i realtid	Nej
Inspelning/lagring av bilder	Ja, vid hot- eller våldssituation då personalen trycker på aktiveringsknappen samt kontinuerligt i syfte att använda förinspelningsteknik vid aktivering av kameror.
Avlyssning/inspelning av ljud	Nej
Upplyningsplikt	Genom tydlig skyltning i anslutning till bevakat område.
Beslutets giltighetstid	Tills vidare.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm**Webbplats:**
www.imy.se**E-post:**
imy@imy.se**Telefon:**
08-657 61 00

Redogörelse för ärendet

Individ- och familjenämnden vid Umeå kommun har ansökt om tillstånd till kamerabevakning av reception och väntrum vid socialtjänstens hus på Kungsgatan 73 i Umeå. Av ansökan och utredningen i övrigt framgår följande.

Socialtjänstens hus är en arbetsplats med ca 200 anställda. Receptionen tar emot personer från allmänheten under reglerade öppettider. Antal besökare i receptionen uppgår till mellan 60 och 100 besökare per dag. Vid receptionsdisken finns tre besöksplatser där det kommer att finnas en kamera per besöksplats som tar upp rörlig bild samt ljud. I receptionens väntrum kommer två kameror vara placerade för att bevaka den övriga ytan i väntrummet.

Syftet med kamerabevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka och anmäla brott samt att skapa trygghet.

Kommunen har uppgett att det har skett hot- och våldssituationer samt skadegörelse på platsen. Till stöd för sin ansökan har kommunen skickat in statistik från polisen för perioden mars 2022 till och med augusti 2022, uppgifter om incidenter från ett bevakningsföretag för perioden februari 2022 till och med augusti 2022 samt en incidentrapportering för perioden maj 2019 till och med januari 2022. Därtill har kommunen skickat in statistik för anmälda brott för perioden 2019–2022, en rapport från ett bevakningsföretag avseende åren 2018–2019 och en sammanställning av incidenter som har skett från och med 5 oktober 2022 till och med 7 september 2023.

För att komma tillrätta med problematiken på platsen har kommunen installerat säkerhetsglas, tagit bort lösa föremål samt stängt de allmänna toaletterna i receptionen. Vidare har kommunen installerat telefonhytt och överfallslarm, beslutat om dubbelbemanning i receptionen, roterande schema för tjänstgöring samt ordnat med säkerhetsrutiner. Polismyndigheten har även beslutat om förordnande för ordningsvakter i byggnaden. Kommunen har uppgett att hot, våld och skadegörelse har fortsatt att ske trots vidtagna åtgärder. Av underlaget i ärendet framgår även att en del av fastigheten där Socialtjänstens hus finns planeras att byggas om. Ombyggnationen planeras att slutföras under år 2025. Kamerabevakning ska ske av nuvarande receptionsdel tills ombyggnationen är slutförd, som en extra brottsförebyggande säkerhetsåtgärd. Därefter kommer det göras en ny bedömning av om den nya receptionen ska kamerabevakas eller inte.

Bevakning ska ske under receptionens öppettider med rätt till bildinspelning. Kameror på receptionens besöksplatser kommer även att spela in ljud. Inspelningen ska bara ske när en hotfull situation uppstår och personalen trycker på aktiveringsknappen. Inspelningen startar 1 minut innan knapptryckningen har skett genom att materialet buffrar i kamerasystemet. Inspelningen avslutas genom att personal trycker på en knapp för att avsluta inspelningen. Aktiveringen innebär att inspelning sker via alla fem kameror. I receptionen kommer det att finnas en display eller lampa som visar när inspelning sker, detta som stöd för att komma ihåg att avsluta inspelning när situationen inte längre upplevs som hotfull. Utrustningen som ska användas innefattar fasta kameror med fast optik.

Byggska- och säkerhetssamordnare, tekniker samt utsedda personer hos säkerhetsleverantören kommer att få tillgång till det inspelade materialet. Inspelat material ska skyddas genom bland annat kryptering, brandvägg och loggning.

Av förhandlingsprotokollet framgår att de fackliga parterna inte har något att invända mot kamerabevakningen men att åtgärden kommer att behöva utvärderas.

Motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 § kamerabevakningslagen (2018:1200) framgår att syftet med lagen är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

Enligt 7 § kamerabevakningslagen krävs tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde, om bevakningen ska bedrivas av en myndighet.

Tillstånd till kamerabevakning ska enligt 8 § samma lag meddelas om intresset av sådan bevakning (bevakningsintresset) väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (integritetsintresset).

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,
3. utöva kontrollverksamhet,
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas hur bevakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och vilket område som ska bevakas.

Av förarbetena till kamerabevakningslagen framgår att en *brottsutsatt plats* inte är varje plats där det någon gång har inträffat enstaka brott. Däremot bör det inte krävas att brottsligheten är ovanligt hög på platsen för att den ska anses vara brottsutsatt eller att det kan presenteras statistik över brottsligheten på den aktuella platsen i förhållande till andra jämförbara platser. Det som bör kunna visas är i stället att det finns problem med brottslighet där bevakningen ska ske. Det bör samtidigt inte krävas utredning om att brottsligheten är påtagligt hög precis där bevakning ska ske, dvs. inom de aktuella kamerornas tänkta upptagningsområde (prop. 2017/18:231 s. 66).

Med *annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom* avses i första hand platser som inte kan anses vara brottsutsatta i den mening som avses i första ledet i punkten men där det ändå finns en särskild risk för vissa typer av brott jämfört med andra platser i samhället. Det kan t.ex. röra sig om platser där olika typer av angrepp i och för sig har inträffat men också om platser där det av andra skäl kan konstateras en förhöjd hotbild mot människor som vistas på platsen eller mot egendom som finns där (prop. 2017/18:231 s. 143).

Integritetsskyddsmyndighetens bedömning

Tillståndsplikt

Eftersom kamerabevakningen kommer att utföras av en myndighet och på en plats dit allmänheten har tillträde är bevakningen tillståndspliktig.

Integritetsintresset

Socialtjänsten är en plats där integritetsintresset allmänt sett gör sig starkt gällande. De besökare som blir föremål för bevakningen kan ofta förväntas befinna sig i en utsatt situation. Kontoret är även en arbetsplats där anställda befinner sig och blir bevakade under sin arbetstid. Bevakningen är därtill tänkt att ske med bildinspelning och ljudinspelning, vilket talar för ett tungt vägande integritetsintresse. Receptionen och väntrummet är en plats där personer kan förväntas befinna sig en längre stund, vilket ökar integritetsintresset på platsen. Av ritningen framgår att receptionen och väntrummet är belägna i samma rum i direkt anslutning till varandra. Kommunen har ansökt om tillstånd till kamerabevakning vid hot- och våldssituationer då personalen trycker på aktiveringsknappen. Inspelningen startar 1 minut innan knapptryckningen har skett genom att materialet buffrar i kamerasystemet. Tekniken innebär enligt Integritetsskyddsmyndighetens (IMY) bedömning att bevakning i praktiken sker kontinuerligt, även om materialet raderas om kameran inte aktiveras. Ansökan omfattar således bevakning under hela öppettiden. Detta förhållande ökar integritetsintrånget. Vidare ska aktivering av kameran ske när situationen upplevs som hotfull. Detta innebär att bevakningen inte är begränsad till tillfällen då väktare eller polis tillkallas, vilket ökar integritetsintresset ytterligare. Bevakningen med ljudinspelning är tänkt att ske vid besöksplatserna i receptionen. Ljudinspelningen ska aktiveras vid samtliga besöksplatser även om det finns en pågående hotsituation vid enbart en av dessa besöksplatser, vilket ökar integritetsintresset ytterligare. Bild- och ljud ska dock endast sparas vid allvarliga situationer där personal upplever att man befinner sig i en hotfull situation, vilket minskar integritetsintrånget.

Sammantaget bedömer Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) att integritetsintresset på platsen väger tungt.

Bevakningsintresset

Syftet med kamerabevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka och anmäla brott samt att skapa trygghet.

Kommunen har uppgett att det har skett hot- och våldssituationer samt skadegörelse på platsen. Till stöd för sin ansökan har kommunen skickat in statistik från polisen för perioden mars 2022 till och med augusti 2022, uppgifter om incidenter från ett bevakningsföretag för perioden februari 2022 till och med augusti 2022 samt en incidentrapportering för perioden maj 2019 till och med januari 2022. Därtill har kommunen skickat in statistik för anmälda brott för perioden 2019–2022, en rapport från ett bevakningsföretag avseende åren 2018–2019 och en sammanställning av incidenter som har skett från och med 5 oktober 2022 till och med 7 september 2023.

Av statistik från polisen för perioden mars 2022 till augusti 2022 framgår att det har skett nio anmälda brott och åtta händelserapporter. Av underlaget kan inte utläsas vilka brott eller händelser som det rör sig om.

Av uppgifter från bevakningsföretaget för perioden februari 2022 till och med augusti 2022 framgår två händelser där personer har gripits, en händelse där en man är

aggressiv samt två händelser där personer har varit högljudda. Vidare framgår ett antal insatser som inte kan relateras till hot- eller våldssituationer.

Kommunen har även skickat in en rapport från ett bevakningsföretag för perioden 2018–2019. IMY konstaterar att uppgifterna avseende år 2018 avser händelser långt tillbaka i tiden. De uppgifterna kan därmed inte kan tillmätas någon avgörande betydelse för bedömningen av det aktuella bevakningsintresset på platsen.

Av statistik för anmälda brott under perioden 2019–2022 framgår att det har skett 18 brott 2019, 13 brott 2020, tio brott 2021 samt fyra brott 2022. Av dessa sammanlagt 45 brott avser 27 kategorin våldsbrott vilket innefattar hot mot tjänsteman och olaga hot. De flesta brott har skett under öppettider. Av underlaget saknas mer specifik information om de brott som har skett på platsen.

Av kommunens inskickade incidentrapportering för perioden år 2019 till och med januari 2022 framgår att det har skett nio händelser år 2019, 18 händelser år 2020, 13 händelser år 2021 samt sex händelser under januari 2022. Av underlaget framgår att det under åren 2020–2022 bland annat har skett tio händelser med skrikande, upprörda, stökiga eller otrevliga personer, samt nio tillfällen där personer har vägrat att lämna byggnaden. Det har även skett tre narkotikarelaterade händelser, ett fall av sovande person samt ett fall där en person har följt efter en kvinna. Vidare framgår ett fall där person inte vill lyssna på personalen, fyra fall av överträdelse av kontaktförbud samt ett fall av bråk. Därtill har det skett ett fall av hot, ett fall av självskada samt ett fall där en besökare behöver hjälp av ambulans.

Kommunen har uppgett att de ser en minskning av brott under åren 2020 samt 2021 vilket mest sannolikt beror på pandemin då avståndsregler gjorde att färre personer kunde vistas samtidigt i väntrummet samt att fler möten då var digitala.

Av kommunens inskickade sammanställning av incidenter avseende perioden 5 oktober 2022 till och med 7 september 2023 framgår att det har skett ett fall av hot mot tjänsteman, två fall av olaga hot samt två fall av handräckning. Vidare framgår tre ordningsvaktsuppdrag på grund av tidigare utåtagerande besökare samt ett fall av larm om överfall. Av underlaget framgår även ett fall av hot/skadegörelse, ett självmordsärende samt ett fall av aktiverat överfallslarm. Därtill framgår två fall av tjänstefel.

IMY gör bedömningen att flera av händelserna är relativt allvarliga och att det finns ett befogat bevakningsintresse på grund av de hotfulla situationer som har uppstått på platsen. Av underlaget framgår även att våldsbrott mot personal har skett, även om brotten inte närmare har specificerats. Brottsligheten under de senaste åren är dock inte av en sådan omfattning att platsen kan anses som brottsutsatt. Kommunen har dock visat att det är fråga om bevakning på en plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa, trygghet eller egendom med hänsyn till de brott som har skett på platsen. Sammantaget bedömer IMY att bevakningsintresset i receptionen och väntrummet väger tungt.

Behovs- och intresseavvägning

IMY har konstaterat att både integritetsintresset och bevakningsintresset väger tungt i detta fall. Mot bakgrund av de hot och våldsbrott mot personal som har skett anser IMY sammantaget att bevakningsintresset i samband med hot- eller våldssituationer väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Detta gäller även den bevakning som sker kontinuerligt för att vid aktivering av kameror möjliggöra

användning av den valda förinspelningstekniken. Tillstånd till kamerabevakning med rätt till bildinspelning vid hot- eller våldssituationer samt i syfte att kunna använda förinspelningstekniken under öppettider ska därför beviljas.

Inspelning av ljud vid kamerabevakning är särskilt integritetskänsligt och kan inte beviljas annat än undantagsvis. För att tillstånd ska beviljas krävs att sökanden visar att det föreligger ett tungt vägande behov av sådan bevakning. Även om det har förekommit hot bedömer IMY att dessa uppgifter inte är tillräckliga för att motivera ett sådant integritetsintrång som inspelning av ljud på platsen innebär. Ansökan ska därför avslås i den del den avser inspelning av ljud.

Sammanfattningsvis ska tillstånd till kamerabevakning med rätt till bildinspelning vid hot- eller våldssituationer samt i syfte att kunna använda förinspelningstekniken under öppettider beviljas. För att säkerställa att bevakning inte sker i större utsträckning än vad som är nödvändigt för ändamålet ska dock tillståndet förenas med villkor att bevakningen endast får ske vid hot- eller våldssituationer då personalen trycker på aktiveringsknappen och pågå till dess hot- eller våldssituationen har avväjts samt kontinuerligt i syfte att använda förinspelningsteknik vid aktivering av kameror. Tillstånd till kamerabevakning ska därför beviljas med villkor om sådan begränsning.

Upplysning

Utöver de villkor som framgår av beslutet måste ni följa bestämmelserna i dataskyddsförordningen¹ och kamerabevakningslagen. Information finns i bilaga till detta beslut. Observera att informationsbilagan inte är en uttömmande uppräkningslista över de krav som ställs.

Detta beslut har fattats av juristen Erika Palmheden efter föredragning av juristen Anna Segerbäck.

Erika Palmheden, 2023-11-06 (Det här är en elektronisk signatur)

Bilaga

1. Ritning
2. Information om kamerabevakning

Kopia till

- Fackliga företrädare för SSR, Vision samt Kommunal

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Integritetsskyddsmyndigheten. Ange i skrivelsen vilket beslut ni överklagar och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Integritetsskyddsmyndigheten senast tre veckor från den dag beslutet meddelades. Om överklagandet har kommit in i tid sänder Integritetsskyddsmyndigheten det vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Ni kan e-posta överklagandet till Integritetsskyddsmyndigheten om det inte innehåller några integritetskänsliga personuppgifter eller uppgifter som kan omfattas av sekretess. Myndighetens kontaktuppgifter framgår av beslutets första sida.